

MARKSIZAM I HOMOSEKSUALNOST: TEORIJA I PRAKSA (II DIO)

U prvom dijelu (dostupnom na: <http://lgbt-prava.ba/marksizam-i-homoseksualnost-teorija-i-praksa-i-dio/>) sam se prvenstveno pozabavio teorijom. Devetnaesti vijek, vijek u kojem su živjeli i djelovali Marx i Engels je bio i vijek političkih previranja, kao i velikih revolucionarnih dešavanja. Međutim, taj vijek će ostati upamćen kao vijek stvaranja, prvenstveno onog intelektualnog. Podjela ovoga rada na dva dijela nije samo izraz moje namjere da prvi dio bude posvećen teoriji, a drugi praksi. Ona je, također, posljedica historijskog slijeda događaja. Razdoblje vezano za Marxa (i Engelsa) kada je u pitanju odnos naspram homoseksualnosti, može se izraziti jedino (ili barem najvećim dijelom) kroz teoriju. Ono što je nakon toga uslijedilo je imalo ogroman praktičan značaj. To, naravno, nije bilo golo pretvaranje teorije u praksu. I u ovom razdoblju nastaje i razvija se teorija (marksizma) kada je u pitanju homoseksualnost, mnogo otvorenija i liberalnija (slobodnija) nego ona iz ranijeg perioda. No, za razliku od prijašnjeg razdoblja, ono što ovo doba najviše obilježava je upravo ta praksa, odnosno, odnos marksizma prema homoseksualnosti, ili da se bolje izrazim, odnos marksista prema homoseksualcima. Upravo iz tih razloga, cilj drugog dijela je prvenstveno prikazati navedenu praksu.

Razdoblje Weimarske Republike (naziv za njemačku državu nastalu nakon Prvog svjetskog rata: 1919.-1933.) najviše je obilježila saradnja Njemačke komunističke partije, zajedno sa socijaldemokratima, u njihovom nastojanju da legaliziraju tzv. privatne (lične) homoseksualne (odnosno istospolne) odnose između saglasnih i punoljetnih osoba. Oko godine 1890-te, većina članova Njemačke socijaldemokratske partije je bila sklona teoriji Magnusa Hirschfelda, prema kojoj homoseksualci predstavljaju treći, odnosno “*srednji*” ili “*posredni*” spol između muškaraca i žena, te da su istospolni odnosi jednako prirodni i etični kao i oni heteroseksualni. Hirschfeld, inače doktor, seksolog, homoseksualac, i član SPD-a, bio je osnivač Naučno-humanitarnog komiteta (1919. godine), koji predstavljao centar za izučavanje, spolni odgoj, kao i pravnu pomoć žrtvama člana 175. Godine 1897. započeo je kampanju za opoziv zloglasnog člana 175., poznatijeg kao “*Zakon protiv homoseksualnosti*”. August Bebel, predsjednik SPD-a, bio je upravo jedan od prvih koji je potpisao Hirschfeldovu peticiju, te je 13. januara 1898. i održao govor u Reichstagu tim povodom, postavši tako prvi političar ikada koji je o tom pitanju govorio

u nekom zakonodavnom tijelu. Značajan broj prominentnijih članova SPD-a je potpisalo peticiju protiv člana 175., ali sama Partija nije nikada je službeno podržala. Među potpisnicima su bili Rudolf Hilferding – ministar finansija, Gustav Radbruch – ministar pravde, Friedrich Stampfer – urednik službenog glasila SDP-a (*Vorwärts*), te umjetnik Kathe Kollwitz. Već ranije, godine 1895., Eduard Bernstein je napisao niz članaka objavljenih u *Die Neue Zeit* osuđujući proces vođen protiv Oscara Wildea zbog (njegove) homoseksualnosti. Kritikovao je postojeću moralnost, te isticao obavezu socijalista da preuzmu poziciju vođstva u isticanju pogleda na seksualnost sa “*naučnog aspekta*”. Protivio se izrazima poput “*prirodne*” i “*neprirodne*” seksualnosti, ističući da su “*istospolni odnosi*” toliko stari i toliko rasprostranjeni da nema nijednog stadija razvoja društva u kojem se taj fenomen nije pojavio. Proučavajući sklonosti ka istospolnim odnosima u najranijim zajednicama, pa do njegova vremena, došao je do zaključka da su “*upravo moralne vrijednosti te koje su historijski fenomen*” – a one su se mijenjale kako se i društvo mijenjalo. Službeno glasilo SPD-a – *Vorwärts* – je imalo značajan uticaj u populariziranju ove teme. Tako je član SPD-a, August Thiele, iskoristio istraživanja Hirschfeldovog instituta za svoj govor (sastavljenom inače na trideset i četiri stranice) u Reichstagu, te istaknuo kako je “*anti-homoseksualno zakonodavstvo ostatak svešteničke okrutnosti i netolerancije, te podsjetnik perioda Mračnog doba, kada su vještice spaljivali a heretike mučili...*”. Iako su stavovi SPD-a mijenjali kako je prešla iz opozicije u poziciju, ostali su dosljedno protiv člana 175. Godine 1929. glasali su za legalizaciju istospolnih odnosa između saglasnih punoljetnika, ali kao korak nazad podržali su zadržavanje strožijih kazni za maloljetnike i mušku prostituciju, za razliku od onih koje su vrijedile za heteroseksualce.

Radikalni socijalist Kurt Hiller – koji je bio Hirschfeldov zamjenik, kao i eventualni nasljednik na čelu pomenutog instituta – je bio poznat po svom sloganu: “*Oslobođenje homoseksualaca je zadatak koji samo oni mogu ispuniti.*” Kada je pacifist Henri Barbusse – urednik službenog glasila Francuske komunističke partije *l'Humanité* – počeo godine 1924. polemizirati protiv homoseksualnosti kao produkta dekadencije buržoaskog društva i perverzije proizašle iz fašizma, a radi se o člancima koji su obišli komunističke listove diljem svijeta, upravo je Hiller bio taj koji pružio odgovor Barbusseu u svom poznatom govoru o oslobođenju homoseksualaca u Kopenhagenu, godine 1928. Zahvaljujući Hirschfeldovom radu, kao Hilleru i drugim osobama iz ranog njemačkog pokreta za prava homoseksualaca, Njemačka komunistička partija je bila jedina na Zapadu koja je odbacila Barbusseove stavove.

Lijevo krilo SPD-a, koje je ubrzo postalo i samostalna partija – Njemačka komunistička partija (ili KPD), partija Rose Luxemburg i Karla Liebknechta, partija koja je 1919. godine povelala njemačku revoluciju – bila je jedina partija koja se nastavila ustrajno protiviti činjenici da zakon drugačije tretira homoseksualnost od heteroseksualnosti – odnosno bili su protiv strožih kazni i razlike kada su u pitanju godine. Felix Halle, jedan od vodećih članova KPD-a, i aktivist za prava homoseksualaca, je tako izjavio kako je groteskno osuđivati homoseksualnu prostituciju kada je u zemlji više od milion nezaposlenih mladića koji su bili izbačeni na ulice. Smatrao je kako postoji snažna potreba za stvaranjem saveza i uzajamne solidarnosti između prava za radnike i prava za homoseksualce. Podržavajući prava homoseksualaca, KPD je objavila niz članaka te te aktivno učestvovala u kampanji protiv člana 175. U jednom od svojih članaka, Halle je istakao potrebu reforme Krivičnog zakonika, te istakao kako je u interesu vladajuće klase da kontroliše seksualni život ugnjetavane klase, te kroz tu kontrolu drži i čitavi proletarijat u pokornosti. U svojoj knjizi iz 1931. godine je napisao: *“U saglasnosti sa naučnim dostignućima modernog doba, proletarijat sagledava te (homoseksualne) odnose kao posebnu formu seksualnih odnosa, te očekuje iste slobode, ali i ograničenja kao što postoje i za heteroseksualce, (...) kao i zaštitu seksualnih manjina od napada.”* Godine 1929., uz potporu SPD-a i KPD-a, Reichstag je bio vrlo blizu donošenja odluke o opozivu člana 175. Zapravo, za vrijeme čitavog životnog vijeka Weimarske Republike, KPD je upravo bio najveći i najuporniji zaštitnik prava homoseksualaca. Komunisti nisu u Reichstagu samo zahtijevali dekriminalizaciju, nego i jednaki tretman homoseksualaca sa heteroseksualcima po svim pitanjima. SPD, sa druge strane, nije nikada otišao dalje od legalizacije.

U kasnijih godinama je izvršena staljinizacija KPD-a. Ekonomska kriza koja je pogodila Njemačku, te porast i uspon nacizma, doveli su do toga da su obje partije promijenile svoj prvotni stav. Nacisti, koji su bili *“militantno”* (agresivno) homofobični su često isticali da će Magnus Hirschfeld (trostruka opasnost: homoseksualac, socijalist i Jevrej) biti njihova prva žrtva pri njihovom dolasku na vlast – godine 1920. napadnut je i teško povrijeđen u Münchenu, a 1921. je ponovo napadnut i zadobio je frakturu lobanje. Od 1929. nacisti su stalno napadali Hirschfelda i prekivali njegova predavanja. Godine 1930. Hirschfeld odlazi u SAD. S druge strane, među samim nacističkim vođama bili su prisutni i homoseksualci – kao što je na primjer bio Ernst Röhm – vođa SA (nacistički jurišni odredi), što su obje partije ljevice (KPD i SPD) iskoristile da prikažu kako je nacistički pokret *“izvor seksualne perverzije”*. Godine 1931., glasilo SPD-a iz

Münchena objavljuje pismo iz privatne korespondencije Röhma sa prijateljem, u kojima on govori o svojim seksualnim avanturama. SPD je napao Röhmovu “nemoralnost”, ali ne i nacističku licemjernost. Kada je otkriveno da je Reichstag bio zapaljen od strane mladog holandskog komuniste, Marinusa van der Lubbea, KPD je tvrdila da je to sve samo zavjera homoseksualnih nacista koji su samo iskoristili van der Lubbea, koji je i sam bio “pederastičan”, kao svog pijuna. Članci u kojima se osuđuje homoseksualnost kao “neproleterska” su se počeli pojavljivati u štampi KPD-a krajem 1920-ih, a od 1934. homoseksualnost je opisivana kao “fašistička perverzija”. Od tada je vezivanje homoseksualnosti za fašizam postalo uobičajeno za staljinističku propagandu diljem svijeta.

Nakon Ruske revolucije, Sovjetski Savez je, pod vodstvom Vladimira Lenjina i Lava Trockog, ukinuo sve prijašnje zakone protiv homoseksualnosti. Alexandra Kollontai je, nakon Oktobarske revolucije, postala najprominentnija žena sovjetskog sistema. Također je bila i prvak u promicanju slobodne ljubavi. Clara Zetkin je zapisala kako je Lenjin smatrao slobodnu ljubav “potpuno nemarksističkom”, ali također i “antidruštvenom”. Lenjin je tako odbacio prijedlog da se prostitutke grada Hamburga organiziraju u “posebni revolucionarni vojni odred”, te ga nazvao “pokvarenim i izopačenim”. Kollontai nije nikada ništa napisala (barem da je poznato) na temu homoseksualnosti – glavna tema njezinih radova bila je promicanje seksualne autonomije žena u njihovim odnosima sa muškarcima. Tako Alexandra Kollontai smatra da je: “...u svim razdobljima i fazama društvenog razvoja društvo uspostavilo pravila ponašanja koja određuju kada je, i pod kojim uslovima, ljubav ‘dopuštena’ – ispunjava svoju ulogu koja joj je data u društvu, a kada i pod kojim uslovima je ljubav grešna i zabranjena – protivrjeći zadacima koje mora da ispuni u društvu.” Dalje piše: “složeni razvoj društveno-ekonomskih odnosa se dešava pred našim očima... mijenjaju se sve naše predožbe o ulozi žene u društvenom životu te potkopavaju seksualnu moralnost nametnutu od strane buržoazije...”. Dodaje kako “narod danas ima priliku promijeniti svoje međusobne seksualne odnose tako da ih izgradi na principima prijateljstva i zajedništva, umjesto na nečemu kao što je čista fiziološka potreba. Individualističko-vlasnička moralnost je danas toliko paralizirajuća i opresivna.” Ona to objašnjava na sljedeći način: “Ideologija jedne klase se formira tek kada se proces sloma društveno-ekonomskih odnosa – koji garantiraju dominaciju te klase – završi. Svo iskustvo historije nam pokazuje kako društvene grupe izgrađuju svoju ideologiju, pa tako i svoju seksualnu moralnost, kao produkt klasne borbe.” Te zaključuje da “velike društvene i ekonomske

promjene koje su u tijeku, kao i uslovi koji su stvoreni, nam davaju pravo da postavimo nove temelje fizioloških potreba... Druga klasa, nova društvena grupa, će zamijeniti buržoaziju...”.

Kada je u pitanju Lenjinov odnos prema homoseksualnosti, imamo dva osnovna izvora: njegova korespondencija sa Inesom Armand, boljševikom francuskog porijekla (i navodnom Lenjinovom ljubavnicom), te razgovori sa njemačkom komunisticom Clarom Zetkin. “*Pisma sa Armandom*” objavljena tek 1939. godine – su jako dobar prikaz novog (staljinističkog) pristupa u regulaciji porodičnih odnosa na veoma konzervativan način, dok su “*Uspomene na Lenjina*” – pisma objavljenja po prvi puta godine 1925., dakle, nakon Lenjinove smrti, najpoznatiji primjer staljinističke propagande kada je u pitanju bio stav prema seksu i porodici. Iz tih razloga, oba izvora treba sagledati sa određenom dozom sumnje i suzdržanosti. Tako Lenjin izražava svoje negativno mišljenje o “*slobodnoj ljubavi*”, te upozorava da to nikako ne smije podrazumijevati i “*slobodu od ozbiljnosti*” u ljubavi – na primjer, preuzimanje odgovornosti za odgoj djece. Lenjin nadalje ističe da “*trčanje za sukunjama*” nije u saglasnosti sa revolucionarnim aktivnostima.

Međutim, ja za ovaj rad predlažem jedan drugačiji pristup. Umjesto da prikažem sve šta je Lenjin napisao, radije ću se okrenuti onome šta je on uradio (a kada je u pitanju odnos prema homoseksualnosti). I Lenjin i Kollontai – koja je kasnije postala najradikalniji boljševik kada je u pitanju bilo promoviranje nove seksualne moralnosti – su učestvovali u promjenama koje je revolucija donijela. Ni jedna druga država nije, bez obzira na sve govore o jednakosti i slobodi, preduzela tako revolucionarne poteze kada je u pitanju pravni položaj žena i homoseksualaca. Do 1934. godine, u Sovjetskom Savezu nije postojao ni jedan zakon čiji bi cilj bio spolna kontrola, ili progon (ili stigmatizacija bilo koje vrste) homoseksualaca. Bez obzira na tradicionalne porodične živote Lenjina, kao i većine boljševika, oni su smatrali kako seksualni odnosi trebaju biti van državne regulacije. Sovjetska vlast je ukinula stoljećima stare carističke zakone koji su se doticali privatnog života pojedinaca, pa su tako ukinuli zakone koji su zabranjivali homoseksualnost, te otežavali ženama pravo na razvod ili pravo na samački život. Skoro pa odmah po provođenju revolucije, saglasni (dobrovoljni) homoseksualni odnosi za osobe starije od 14 godina (uključujući i njih) su legalizovani. Novi sovjetski Krivični zakonik je, dapače, ukinuo sve zakonske zabrane i restrikcije koje su se odnosile na seksualne aktivnosti (sa izuzetkom prostitucije). Seksualni zločin (današnja krivična djela protiv spolne slobode) je definiran kao povreda “*života, zdravlja, slobode i dostojanstva*”, a ne kao pojedinačan seksualni/spolni akt.

Također su legalizovani i razvod braka (bez prethodnog uslova krivice bračnog partnera), te pobačaj. Međutim, homoseksualnost je ostala zločin/prekršaj u određenim “*necivilizovanim*” državama Sovjetskog Saveza, što se pokušavalo promijeniti kampanjom protiv “*necivilizovanih*” običaja i tradicije.

Što se tiče same homoseksualnosti, boljševici su otišli mnogo dalje od same legalizacije – iako je i ona sama predstavljala značajan napredak s obzirom da je u to doba homoseksualnost bila kažnjiva sa pet godina zatvora u Njemačkoj, a doživotnim zatvorom u Engleskoj. Tijekom 1920-tih godina, sovjetske vlasti su održavale dobre odnose sa samim Hirschfeldom. Godine 1923., komesar za zdravlje, N.A. Semashko, je u svojoj posjeti Hirschfeldovom institutu, prikazao sovjetsku legalizaciju homoseksualnih odnosa kao “*oslobodilačku i emancipatorsku mjeru*”, smatrajući je “*dijelom seksualne revolucije*”. Dvije godine kasnije, direktor Moskovskog instituta za javno zdravlje, Grigorii Batkis, u svom pamfletu “*Seksualna revolucija u Rusiji*” je opisao sovjetsku politiku kao “*potpuno slobodnom od miješanja države i društva u pitanja seksualnosti, sve dok ne narušavaju nečije zdravlje ili slobode*”. Zaključuje kako “*za razliku od evropskih zakonodavstava gdje je homoseksualnost smatrana zločinom protiv moralnosti, sovjetsko zakonodavstvo ih tretira jednako kao i takozvane ‘prirodne’ odnose.*”

Međutim, već od kraja 1920-ih, sa Staljinovim preuzimanjem vođstva Komunističke partije, započinje se sa provođenjem konzervativnije politike. Homoseksualnost je klasifikovana kao mentalni poremećaj, a slobodna ljubav je demonizirana na svaki mogući način. Mnogi su zapadni intelektualci nakon ovakve promjene prestali biti pobornici ideje komunizma, a među njima je i pisac i homoseksualac André Gide. Već je, 1926. godine, Hirschfeld nakon povratka iz posjete SSSR-u, iskazao razočaranje sa daljnim razvojem događaja, kao šta je na primjer bila stigmatizacija homoseksualnosti kao “*neproleterske*”. To je kulminiralo godine 1933. kada je Josif Staljin dodao član 121. u Krivični zakonik Sovjetskog Saveza, čime je homoseksualnost postala krivično djelo kažnjivo sa pet godina zatvora i teškog rada. Još uvijek je sporno među historičarima koji su to bili pravi razlozi uvođenja zloglasnog člana 121. Ovaj zakon je tek ukinut godine 1993. Tretman homoseksualnosti kao nečega psihopataloškog je završio tek 1999. godine. U “*Velikoj sovjetskog enciklopediji iz 1936.*”, homoseksualnost je definisana kao “*seksualna perverzija*”, smatrana “*sramotnom i kriminalnom*”. Homoseksualci su smatrani “*asocijalnim*” i “*autsajderima*”, te kao takvim potencijalno opasnim za novi sistem koji je težio

ka apsolutnoj kontroli. A također su predstavljali i opasnost za novu super-produktivnost s obzirom na predstojeću industrijalizaciju. Sovjetska privreda je zahtijevala velik broj radnika, a taj teret je pao na tradicionalnu heteroseksualnu porodicu. Iz tih razloga, i žene su postale žrtve ove staljinističke kontrarevolucije. S obzirom na veliku potražnju za radnom snagom, i žene su uključene u proizvodnju teške industrije. Međutim, za njih načelo jednake-zarade-za-jednak-posao nije vrijedio. Žene su bile daleko manje plaćene od muškaraca, a na radnim mjestima zauzimale isključivo podređena mjesta. Kao vrhunac svega, godine 1935. pobačaj je zabranjen, odnosno (ponovno) kriminaliziran. Žene su poticane da zauzmu samo ulogu majke u društvu. Kao posljedica toga, uvedena su ograničenja za razvod. Tako je, na primjer, uveden porez na razvod.

Homoseksualnost je, također, bila i sredstvo antinacističke propagande. Sovjetska štampa je opisivala homoseksualnost kao *“fenomen svojstven degradaciji nacističke buržoazije”*. Homoseksualnost je često poređena sa pedofilijom, a bile su česte i izjave da je homoseksualnost uobičajena među fašistima i aristokratijom. Maksim Gorki je zapisao u svom *“Proleterskom humanizmu”*: *“U zemljama u kojima je proletarijat na vlasti, efikasno se vodi borba protiv uticaja homoseksualnosti na mlade, toga društvenog i kriminalnog prijestupa. S druge strane, u ‘kulturnim zemljama’ velikih filozofa, učenjaka i muzičara (misli se na Njemačku i Röhma), homoseksualnost se praktikuje slobodno i bez ograničenja. (...) Uništimo homoseksualnost, i nacizam će nestati sam od sebe.”* Tako je u Sovjetskom Savezu stotine osoba godišnje bilo uhapšeno na osnovu člana 121. Krivičnog zakona. U trenutku kada je član 121. opozvan, 27. maja 1993. godine, 73 muškarca osuđena za (dobrovoljne, odnosno saglasne!) istospolne odnose su se nalazila u zatvoru. Također, broj od 192 zatvorenika je izvršavao neku drugu kaznu povezanu sa homoseksualnošću.

S obzirom da su efektivna produktivnost i *“jedinstvo”* zajednice bili najviši cilj u komunističkim (odnosno socijalističkim) državama, seksualne manjine su smatrane neproduktivnim i nekonformističkim. Komunisti su uglavnom povezivali feminiziranost muškarca sa luksuzom, lagodnim životnom, odnosno buržoazijom i vrijednostima viših klasa. Feminizirani muškarci, kao i homoseksualci, su bili primoreni da učestvuju u programima *“preodgoja”* koji su uključivali prisilni rad, psihotropne droge, psihijatrijske ustanove i sl. Sve su (samoproklamovane) socijalističke države zabranile udruženja koja su se bavila pravima

homoseksualaca, bez obzira da li su bila politička ili ne. Zabranjena je bila i publikacija LGBT materijala. Tijekom 1950-ih i 1960-ih, homoseksualci su bili odbacivani, otpušteni sa poslova, zatvarani, deportirani, pa čak i kastrirani i/ili smaknuti. Ali, kao šta je i slučaj sa velikim dijelom ostatka planete, to se popravilo kako smo se približili kraju 20-og vijeka. Neke zemlje Istočnog bloka su imali liberalniji pristup naspram homoseksualnosti, veoma sličan Ruskom pristupu sa početka stoljeća. Čehoslovačka i Mađarska su dekriminalizirale homoseksualnost 1961. godine, a Njemačka Demokratska Republika (poznatija kao Istočna Njemačka) je taj potez preduzela 1967., dakle dvije godine prije Zapadne Njemačke. S druge strane, homoseksualnost je predstavljala zločin u Velikoj Britaniji sve do kraja 1967. godine. Hiljade homoseksualaca su biže žrtve “*vješticih progona*” (protiv komunista) za vrijeme 1950-ih u SAD-u i Britaniji, a homoseksualnost je ostala klasificirana kao mentalna bolest od strane Američke psihijatrijske asocijacije sve do 1973. godine.

Iako u ovome (kao i ranijem radu) želim prikazati samo odnos marksista (u teoriji i praksi) prema homoseksualcima, dobio sam kritiku s obzirom da se u ranijem radu nisam osvrnuo na naciste. Oni nisu tema ovog rada, iako je sama ta tema jako intrigantna, bez obzira da li govorili o homoseksualcima kao žrtvama nacističkog progona ili o homoseksualcima među nacističkim redovima (kao na primjer više puta spomenuti Röhm, a navodno čak i sam Hitler). Ovo bi mogla biti tema za neki budući rad, ali bez obzira na to u kratkim crtama ću se osvrnuti na odnos nacizma (nacionalsocijalizma) prema homoseksualnosti, barem u onoj mjeri koliko je to potrebno. Onog trenutka kada je Hitler došao na vlast, SA je započela sa upadima u gay barove, hapšenjima, te slanjem homoseksualaca u koncentracione logore. Prvo veliko i javno paljenje knjiga (što ste mogli vidjeti i dokumentanim filmovima, pa čak i u jednom filmu o Indiana Jonesu) je sprovedeno nakon što su nacisti (uglavnom studenti) upali i Hirschfeldov institut (on sam je, srećom, bio u Parizu u to doba, i nije se nikada vratio u Njemačku). Nakon čistke provedene u SA godine 1934., nacisti su započeli sa novim valom progona. Član 175. je zabranjivao istospolne odnose, ali nije bio primjenjivan za vrijeme Weimarske Republike. Nacisti su donijeli novi zakon koji je kriminalizirao samo “*razmišljanje o predmetu žudnje*”. Drugim riječima, neko je mogao biti uhapšen samo radi flerta ili udvaranja. Između 1933. i 1945. godine, oko 100.000 muškaraca je uhapšeno pod optužbom da su homoseksualci, od čega je oko 50.000 i osuđeno. Između 5.000 i 15.000 je poslato u koncentracione logore, a nije poznato koliko je njih tamo i ubijeno (procjene su oko otprilike 60%). I tim logorima, homoseksualci su morali nositi

žute vrpce oko ruke sa slovom A (*Arschficker* – engleski prijevod je “*ass-fucker*”, a ja nisam u mogućnosti da pronađem – niti želim – odgovarajući prijevod na B/H/S). Kasnije su bili obilježeni sa ružičastim trouglom (*Rosa Winkel*) prišivenim na njihovu odjeću. Homoseksualci su u tim logorima bili podvrgnuti posebnom teroru, kako od stražara tako i od drugih zatvorenika. To je sve pridonijelo tome da je smrtna stopa među homoseksualcima u logorima bila veoma visoka. Lezbejke, sa druge strane, su bile velikim dijelom ignorisane. Razlog za to se može pronaći u nevjerici heteroseksualnih muškaraca da žene mogu preferirati seks sa drugim ženama više od onog sa muškarcima (“*sve što one trebaju je dobar...*”).

Kao zaključak mogu navesti samo određene činjenice. Radnička klasa je pretrpjela poraz nakon poraza u 20. vijeku – neuspjele revolucije, staljinistička kontrarevolucija u Rusiji, nasilno uvođenje kapitalizma, degeneracija (odnosno staljinizacija) Komunističkih partija diljem svijeta, pojava fašizma u Njemačkoj koji je uništio socijalistička i sindikalna udruženja, kao i udruženja za prava homoseksualaca, te na kraju Velika ekonomska kriza iz 1930-ih, kao i Drugi svjetski rat. Napredni pokreti su u tim previranjima jednostavno bili uništeni. Ako želimo sagledati odnos marksizma i homoseksualnosti u 20. vijeku, onda moramo otići dalje od “*izdaje revolucije*” od strane staljinizirane Komunističke partije, odnosno njihovih nemarksističkih stavova o seksualnosti, kao i ulozi žene u porodici. Umjesto toga moramo se okrenuti natrag ka Marxu, Engelsu, Lenjinu i Kollontai, kao što sam i ja uradio za potrebe ovog rada. Oni su pokazali kako je marksizam jedini put koji može voditi ka oslobođenju čovječanstva i to kroz put revolucionarnih promjena. Staljinisti nisu, dakle, ti koji mogu pružiti taj put ka oslobođenju. Umjesto toga, ja predlažem da se okrenemo istinskoj marksističkoj tradiciji. Još je prije više od 100 godina Lenjin napisao da radnička klasa, kao i svi oni koji se bore za bolji svijet “*moraju reagirati na sve moguće manifestacije samovolje i ugnjetavanja, ma gdje se one dešavale, ma kojeg se sloja ili klase ticale...*”, i na taj način svoju borbu povezati sa borbom radničke klase “*...i objasniti svima i svakome svjetskohistorijski značaj oslobodilačke borbe proletarijata.*” (“*Šta da se radi?*” – Vladimir Iljič Lenjin).